Annus V. - Vol. V. Die 28 Octobris 1913. Num. 16.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X.:* Motu proprio, pag. 449: Epistolae, pag. 452. — II. *S. C. Consistorialis:* Litterae circulares de libris a seminariorum alumnis adhibendis, pag. 455. — III. *S. C. Rituum:* Decretum super Motu proprio *Abhinc duos annos*, pag. 457. — IV. *S. Romana Rota:* Vicariatus apostolici Novae Pomeraniae. Nullitatis matrimonii, p. 464. — V. *Secretaria Status:* Epistolae, pag. 473.

Diarium Romanae Curiae: nomine, onorificenze, necrologio, pagg. 479-480.

ROMAE

TYPIS POLIGLOTTIS VATICANIS

MCCCCXIII.

Directio: Palazzo della Cancelleria. — Roma.

Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.

Pro Italia, L. **12.** — Extra Italiam, L. **15.**

Unius fasciculi, L. **1.**

« *Bis fere in mense* (Commentarium) *prodibit, ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* ». (Ex *Commentarii Officialis* ratione, die 29 Octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. V, n. 16 - 28 octobris 1913)

ACTA PII PP. X.

Motu proprio.

PAG.

Abhinc duos annos. - De Officiis divinis novo aliqua ex parte modo ordinandis. - *23 octobris 1913* 449

Epistolae.

I. *Indignitates rerum.* - Ad RR. PP. DD. Ioannem archiepiscopum S. Iacobi de Chile ceterosque episcopos Reipublicae Chilensis, qui, communibus ad Beatissimum Patrem datis litteris, iniurias Internuntio Apostolico apud se illatas conquesti, suum et suorum populorum in Sedem Apostolicam obsequium studiumque confirmarant. - *22 augusti 1913* 452

II. *Quinto ac vicesimo.* - Ad R. P. D. Alexium Lépicier, Ordinis Servorum Mariae priorem generalem; gratulandi causa scribit ob sacrarum disciplinarum magisteria in Urbano Ordinis Collegio instituta. - *25 oct. 1913.* 453

S. CONGR. CONSISTORIALIS.

Litterae circulares ad Revmos Ordinarios Italiae, de libris ab alumnis seminariorum vel in scholis vel privatim adhibendis. - *17 octobris 1913* 455

S. CONGR. RITUUM.

Decretum generale super motu proprio « Abhinc duos annos ». - *28 octobris 1913* . . . 457

S. ROMANA ROTA.

Vicariatus apostolici Novae Pomeraniae. - Nullitatis matrimonii (To Bai-Ja Mamale). - *16 maii 1913* 464

SECRETARIA STATUS.

Epistolae.

PAG.

I. Ad R. P. D. Iulianum G. Conan, archiepiscopum Portus Principis, ob filialis venerationis obsequium, occasione exercitiorum spiritualium cleri eiusdem archidioeceseos et dioeceseos Gonayvensis, beatissimo Patri per litteras exhibitum. - *23 sept. 1913* 473

II. Ad illustrem virum Gerlier, praesidem associationis catholicae iuventutis gallicae, ceterosque viros comitatus generalis eiusdem associationis, ob gratiarum actionem de litteris obsequentissimis augusto Pontifici exhibitis occasione peregrinationis foederalis iuventutis catholicae Galliae. - *24 septembris 1913.* 474

III. Ad R. P. Corbillé, ob numisma « Benemerenti » Dño Henrico Gerlier, praesidi societatis catholicae iuventutis gallicae, a beatissimo Patre collatum. - *25 sept. 1913* . 476

IV. Ad R. P. D. Victorianum Guisasola y Menendez, archiepiscopum Valentinum, qui beatissimo Patri litterarum pastoralium, devotionis ergo, exemplar misit. - *1 octobris 1913* 476

V. Ad R. P. D. Franciscum M. Gieure, episc. Baionensem, occasione congressus musicae sacrae proxime habendi. - *4 octobris 1913* 477

VI. Ad Ioachimum card. Arcoverde de Albuquerque Cavalcanti, archiep. S. Sebastiani Fluminis Ianuarii, ob litteras obsequentissimas beatissimo Patri exhibitas occasione peregrinationis catholicorum Brasiliae. - *11 octobris 1913* 478

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. Segreteria di Stato. *Nomine, onorificenze* 479

II. Necrologio 480

Annus V. - Vol. V. Die 28 Octobris 1913. Num. 16.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

MOTU PROPRIO.

DE OFFICIIS DIVINIS NOVO ALIQUA EX PARTE MODO ORDINANDIS.

PIUS PP. X.

Abhinc duos annos, cum Constitutionem Apostolicam ederemus *Divino afflatu*, qua id proprie spectavimus, ut, quoad fieri posset, et recitatio Psalterii absolveretur intra hebdomadam, et vetera Dominicarum Officia restituerentur, Nobis quidem alia multa versabantur in animo, partim meditata, partim etiam inchoata consilia quae ad Breviarii Romani, susceptam a Nobis, emendationem pertinerent; sed ea tamen, cum ob multiplices difficultates tunc exsequi non liceret, differre in tempus magis commodum compulsi sumus. Etenim ad compositionem Breviarii sic corrigendam ut talis exsistat, qualem volumus, id est numeris omnibus absoluta, illa opus sunt: Kalendarium Ecclesiae universalis ad pristinam revocare descriptionem et formam, salvis tamen pulcris accessionibus, quas ei mira semper Ecclesiae, Sanctorum matris, fecunditas attulerit; Scripturarum et Patrum Doctorumque idoneos locos, ad genuinam lectionem redactos, adhibere; sobrie Sanctorum vitas ex monumentis retractare; Liturgiae plures tractus, supervacaneis rebus expeditos, aptius disponere. Iam vero haec omnia, doctorum ac prudentum iudicio, labores desiderant cum magnos, tum diuturnos; ob eamque causam longa annorum series intercedat necesse est, antequam hoc quasi aedificium liturgicum, quod mystica Christi

Sponsa, ad suam declarandam pietatem et fidem, intelligenti studio conformavit, rursus, dignitate splendidum et concinnitate, tamquam deterso squalore vetustatis, appareat.

Interea ex litteris et sermone multorum Venerabilium Fratrum cognovimus ipsis et permultis sacerdotibus esse optatissimum, ut in Breviario una cum Psalterio nova ratione disposito suisque rubricis adsint mutationes omnes, quae ipsum novum Psalterium vel iam secutae sunt vel sequi possunt. Quod cum instanter a Nobis peterent, simul significarunt se vehementer cupere, ut et Psalterium novum usurpetur frequentius, et Officia Dominicarum serventur eo studiosius, et incommodis Officiorum translationibus occurratur, et alia quaedam quae bonum videatur mutari, mutentur. Huiusmodi Nos vota, utpote rerum veritati innixa Nostraeque admodum consentanea voluntati, grate equidem accepimus: iis autem obsecundandi nunc esse tempus arbitramur. Certiores enim facti sumus officinatores librarios, qui sacrorum Rituum Congregationi inserviunt, exspectantes dum Breviarium Romanum decretorio modo ac definitivo corrigatur, in eo esse ut novam interim ipsius Breviarii editionem adornent. Hac uti occasione visum Nobis est; propterea, implorato divinae Sapientiae lumine, consultatione habita cum aliquot S. R. E. Cardinalibus, rogataque proprii cuiusdam Consilii sententia, haec Motu Proprio statuimus, edicimus:

I. Secundum priscam Ecclesiae consuetudinem, ne facile Officia Dominicarum praetermittantur. — Itaque nullum festum, ne Domini quidem, statuatur posthac Dominicis celebrandum; ex his tamen excipiatur, ob peculiarem ipsius naturam, ea quae a die prima ad quintam Ianuarii occurrat: quam recolendo sanctissimo Nomini Iesu, propter coniunctionem quam habet cum mysterio Circumcisionis, assignamus. — Festa vero, quibus usque adhuc dies Dominica attributa erat, omnia, praeter festum sanctissimae Trinitatis, in aliam diem perpetuo transferantur. — Ne forte autem per Quadragesimam aliquod omittatur ex Dominicarum Officiis, quae mire facta sunt ad excitandam in animis christianam paenitentiam, eius temporis secundam, tertiam et quartam Dominicam ad gradum I Classis promovemus.

II. Cum recitationi Psalterii celebratio Octavarum sit impedimento, id ut rarius contingat, in posterum sola duplicia I Classis, quae Octavas integras habent, eas conservent: verum in hisce ipsis Octavis, exceptis privilegiatis, Psalmi de Feria

currenti usurpentur. — Octavae autem duplicium II Classis solo Octavo die celebrentur et quidem ritu simplici.

III. Lectionibus de Scriptura occurrenti semper adhaereant Responsoria de Tempore.

IV. Nulla, ne perpetua quidem, Festorum, quae in Ecclesia universali celebrantur, translatio fiat, nisi duplicium I et II Classis.

Iam, quae hic a Nobis praescripta sunt, ea quemadmodum adduci ad effectum debeant, et quid praeterea novi non modo in Breviarium, sed etiam in Missale, quod cum illo congruat oportet, indidem emanet, sacra Rituum Congregatio, peculiaris *Commissionis* a Nobis institutae consulta sequens, propriis decretis constituet, eademque tum Breviarii tum Missalis novam editionem typicam faciendam curabit.

Has ipsas quidem praescriptiones volumus, statim ut hoc Motu Proprio promulgatae sint, valere. Sed tamen, ratione habita vel Kalendariorum quae iam sunt confecta in annum proximum, vel temporis quod typographi requirunt, sinimus eos, qui ad officium persolvendum Romano utuntur Breviario, tum e Clero saeculari tum e regulari utriusque sexus, his praescriptionibus non teneri nisi a Kalendis anni MCMXV. Qui vero aliud legitime usurpant Breviarium a Romano diversum, iis sacra Rituum Congregatio definiet intra quos terminos ad easdem praescriptiones accommodare sese debeant.

Cuilibet autem liceat comparare sibi atque ad horas canonicas recitandas etiam nunc adhibere Breviaria quae sunt in usu, dummodo tamen peculiari in libello habeat, unde Constitutioni *Divino afflatu* ac decretis quae illam subsecuta sunt, obtemperare possit, ac simul quae hoc Motu Proprio Nos statuimus et quidquid eandem in rem sacra Rituum Congregatio decreverit, diligenter observet.

Atque haec omnia constituimus, edicimus, contrariis quibusvis, etiam speciali mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXIII mensis Octobris MCMXIII, Pontificatus Nostri anno undecimo.

PIUS PP. X.

EPISTOLAE.

I.

AD RR. PP. DD. IOANNEM ARCHIEPISCOPUM S. IACOBI DE CHILE CETEROSQUE EPISCOPOS REIPUBLICAE CHILENSIS, QUI, COMMUNIBUS AD BEATISSIMUM PATREM DATIS LITTERIS INIURIAS INTERNUNTIO APOSTOLICO APUD SE ILLATAS CONQUESTI, SUUM ET SUORUM POPULORUM IN SEDEM APOSTOLICAM OBSEQUIUM STUDIUMQUE CONFIRMARANT.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Indignitates rerum, quas vos in urbe istius Reipublicae principe nuper factas communibus ad Nos litteris deploratis, cum optimum quemque affecerunt aegritudine, tum maxime Nos ut facile intelligitis; eo etiam quia praeter omnem exspectationem Nostram illa acciderunt. Magna erat et est Nobis opinio de religione et pietate chilensium civium, magna de civili eorumdem cultu atque humanitate; quam ob rem venire Nobis non poterat in suspicionem fore ex eis ullos, qui et religionem et humanitatem in viro honestissimo tam atrociter violarent. Etsi enim iniuriae et contumeliae, quas Internuntius Noster pertulit, iactae in ipsum sunt per eam causam, quod non recte aut fideliter suas partes egisset, re tam vera ad Pontificem Romanum, cuius ille personam gereret, atque ad hanc Apostolicam Sedem, cuius interpres esset, easdem spectasse, nemini iam licet infitiari. Aperte id infesti clamores loquebantur concitatae plebis, cum illa quidem res christiano cuivis summe venerandas improbissime ludificaret. Sed enim tantum aberat, ut Internuntius quicquam admisisset reprehensione dignum, ut qui rebus chilensibus praesunt, eum sibi valde probari testati essent, quod bonam atque utilem operam navasset Reipublicae. Quod si non sua eum innocentia, certe tueri dignitas debuit: sancta enim iure gentium est legatorum auctoritas, neque impune laedi solet, nisi ubi silent iura, solaque ratio habetur opum ac virium. Ita chilensi nomini, quod in omni genere urbanitatis et culturae praeclarum semper fuit, paucorum protervitas non exiguam dedecoris maculam aspersit. Ac Nos eo gravius tulimus indigna facinora, quod eorum actores fere fuerunt adolescentes incauti, qui publica lycea etiamtum celebrarent, auctores autem suasoresque homines fidei catholicae penitus infensi, qui ad exterminandum e chilensi solo legatum apostolicum advocatam haberent iuvenilem temeritatem. Atqui illuc demum pertinet huiusmodi legatio, ut quae inter istam Rempublicam et Apostolicam Sedem auspicato intercedit

necessitudo, ingenti quidem cum salutis communis fructu, ea sit usque coniunctior; ac veritatis, iustitiae caritatisque principia, quibus pax et prosperitas civitatis nititur, incolumi religione, salva consistant. — Iamvero tempestivum Nobis solatium vestrae illae litterae attulerunt, quae et animos vestros aegritudinis huius participes Nostrique studiosissimos declarabant, et civium ex omnibus ordinibus indignationem de illa immanitate et iniuria, itemque publicae in Nos observantiae significationes confirmabant. In quo praesertim gaudemus, Reipublicae istius tum excellentissimum Praesidem tum perillustrem Administrum a Negotiis Exteris adeo se generose in hac causa gessisse, ut aequitati simul et honori patriae optime inservierint; quibus etiam per vos maxime cupimus testari gratiam quam habemus. Quod autem addebatis velle vos ad chilenses cives universos communem epistolam dare, non modo omnem turpitudinem atque impietatem rei, quam querimur, ostendendi, sed etiam arcana adversariorum consilia patefaciendi causâ, vehementer tale propositum probamus, quamquam non est dubium, quin triste factum iam multos bonorum, ecclesiae chilensi periculo indormientium, excitarit. Nos vero vestrarum rerum cursum singulari studio curaque prosequi non cessabimus: interea, divinorum munerum auspicem ac Nostrae paternae caritatis testem, apostolicam benedictionem vobis, venerabiles Fratres, atque omni populo chilensi amantissime impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die XXII mensis augusti MCMXIII, Pontificatus Nostri anno undecimo.

PIUS PP. X.

II.

AD R. P. D. ALEXIUM LÉPICIER, ORDINIS SERVORUM MARIAE PRIOREM GENERALEM; GRATULANDI CAUSA SCRIBIT OB SACRARUM DISCIPLINARUM MAGISTERIA IN URBANO ORDINIS COLLEGIO INSTITUTA.

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. - Quinto ac vicesimo anno iam exeunte postquam fel. rec. decessor Noster Leo XIII Septem beatos Ordinis vestri Conditores in sanctorum numerum retulit, libet palam atque aperte profiteri quo studio et honore Ordinem istum prosequamur, qui divinitus est ad perdolentem Virginem colendam excitatus. Is profecto tam utiliter in provehenda apud christianum populum eiusdem B. Virginis veneratione elaboravit, tot alumnos sanctitate conspicuos caelo inseruit, tot diligentibus administris Ecclesiam praeclarisque viris civitatem auxit, ut religiosas inter familias honestis-

simum merito locum obtineat. Est praeterea in vestra laude ponendum ex ea vos condicione et loco, quantacumque fuit temporum rerumque acerbitas, nunquam decidisse; quin immo honores caelitum augustis Parentibus decreti tantam videntur adiecisse vobis alacritatem, ut iam tum coeperitis fructus in vinea Domini ferre multo uberiores.

Incrementa eiusmodi vestra non modo Ordini gratulamur universo, sed etiam uberiora posthac fore confidimus. Cur enim spem Nostram fallat eventus, quandoquidem vobis iuvenes succrescunt et pietate et doctrina rite instructi? Novimus proximos praepositos Ordinis omni mente in ea cura et cogitatione esse versatos, ut, ad praescripta Nostra, tirones sui puris de fontibus christianam sapientiam imbiberent et traditam a patribus religiosae vitae formam induerent. In quo recte tu quidem, dilecte fili, ut perfectius quiddam attingeres, in sancti Alexii Falconerii collegio, quod Romae patet alumnis vestris ex omni natione educendis, instituisti, ut accepimus, sacrarum disciplinarum magisteria, et cogitas de eadem studiorum ratione in ceteras tironum domos deinceps inducenda. Etenim huius consilii tui is futurus est salutaris exitus, ut non modo scholasticae doctrinae thesaurus apud vos integer consistat eandemque una mente unoque animo sodales profiteantur omnes, sed etiam ut quae permulta olim de christiana veritate scripserunt illustres ex Ordine doctores, ad pristinum ea splendorem revocentur. Atque inde alterum, nec minoris momenti, oritur commodum: id est posse lectos iuvenes in tam nobili studiorum palaestra ita ingenii exercere vires, ut ad docendum quandoque prodeant apparatissimi.

Sed alia accedit causa quamobrem de diligenti opera tua vehementer laetemur. Decessores enim in officio tuos imitatus, omni contentione eniteris atque efficis, ut qui, emenso studiorum curriculo, sacerdotes effecti sint, sensim negligendo ne dediscant quae tamen accurate didicerunt, quin etiam naviter in libris haereant, ut copiam sibi doctrinae sacrae largiorem comparent. Nam si sacrorum administri ea carent interdum divinarum humanarumque rerum scientia, qua eos florere oportet, non idcirco plerumque fit, quod vel in seminariis vel in coenobiis inepte instituti sint, sed potius quod parta sibi doctrinae adiumenta per desidiam extenuari siverint atque evanescere.

Perge igitur, dilecte Fili, pro alumnis a sacerdotio recentibus ita vigilare, ut, aetate progrediente et praesertim in sacri ministerii primordiis, quo animorum ardore curandae hominum saluti dant operam, eodem et Instituti sui leges sancte exsequantur et ecclesiasticas perpetuo excolant disciplinas. Quod si feceris remque totam perdolentis Virginis Septemque sanctorum Patrum tutelae credideris, pro certo

habemus, Ordinem, Nobis aeque ac tibi carum, esse ad maiora gradatim adscensurum, cum explorata omnium vestrum Ecclesiaeque utilitate. Idque ut secundum vota eveniat, caelestium munerum auspicem paternaeque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte Fili, et quibus praees sodalibus universis apostolicam benedictionem ex animo impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XXV mensis octobris anno MCMXIII, Pontificatus Nostri undecimo.

PIUS PP. X.

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS

LITTERAE CIRCULARES

AD REVM̄OS ORDINARIOS ITALIAE, DE LIBRIS AB ALUMNIS SEMINARIORUM VEL IN SCHOLIS VEL PRIVATIM ADHIBENDIS.

Roma, 17 ottobre 1913.

Illm̄o e Rm̄o Signore,

Con circolare del 16 luglio 1912 in seguito alle relazioni dei Visitatori Apostolici dei seminari d'Italia, questa S. C. Concistoriale raccomandava ai Revm̄i Ordinari che avessero somma cura di scegliere *i testi scolastici più adatti e di sicura dottrina*, ed escludessero quelli che potessero riuscire pericolosi alla formazione ecclesiastica dei giovani alunni del santuario.

La grande importanza di questa disposizione non sfuggì ai Revm̄i Ordinari; e questa S. C. ha potuto constatare con soddisfazione che molti testi scolastici precedentemente adottati, non rispondendo alle direttive della Santa Sede, sono stati con fermezza eliminati dai nostri istituti.

Ciò non ostante, l'inconveniente già rilevato dai Visitatori Apostolici non è cessato del tutto, e da varie persone attendibilissime per virtù e dottrina sono stati nel corso di quest'anno segnalati a questa sacra Congregazione alcuni manuali scolastici, tuttora in uso nei seminari, meritevoli di censura o per gli errori storici e dottrinali che contengono, o per i principî pericolosi a cui s'ispirano, e in genere per lo spirito scientifico non orientato verso il sentire cristiano e cattolico e gli insegnamenti di quella suprema cattedra di verità che è la Sede di Pietro.

Se tali manuali si lasciassero ancora correre per le mani dei giovani, si potrebbe sin dai primi loro passi nella via del sapere compromettere la formazione di quell'equilibrio e di quel criterio intellettuale eminentemente cattolico, che valga a tutelare lo spirito sacerdotale dalle debolezze e dai traviamenti, che purtroppo con frequenza vediamo oggi succedersi.

Per tali considerazioni all'avvicinarsi del nuovo anno scolastico questa S. C. si crede in dovere di ritornare sul grave argomento ed interessarne a nome del Santo Padre la pastorale vigilanza dei *Revmi Ordinari.*

La S. C. raccomanda anzitutto che si escludano dalle scuole ginnasiali e liceali dei seminari quelle antologie letterarie di prosa o di poesia e quei manuali di storia civile, che offendono la purezza e la santità della fede o anche la profonda venerazione dovuta alla Chiesa e al Pontificato Romano.

Egualmente sono da escludersi quei testi di filosofia che sono contrari al sentire cattolico od anche semplicemente difformi dalle note direttive della S. Sede per l'insegnamento di questa disciplina, quale fra essi è p. es. *Il primo passo alla filosofia*, di Luigi Ambrosi. Nè per ammetterli vale il pretesto che si adottano per segnalarne gli errori e combatterli: giacchè è un rovesciare ogni retto principio pedagogico mettere i discepoli per una falsa via onde poi farli tornare addietro ed avviarli per la vera, ammaestrarli nell'errore onde poi istituirli nella verità.

Quanto poi alle scuole teologiche, la S. C. intende che siano esclusi dai seminari quei testi di storia ecclesiastica che « trascurano od « omettono la parte soprannaturale, che è vero, essenziale, indispensa- « bile elemento nei fasti della Chiesa, senza di cui la Chiesa stessa « riesce incomprensibile » (Circ. *Le Visite apostoliche*). E siccome a queste esigenze non soddisfano i manuali di storia ecclesiastica di F. S. Funk e di F. S. Kraus, questa S. C. non permette che si adoperino nei Seminari.

La S. C. raccomanda inoltre che si usi molta diligenza nella scelta dei testi di patrologia. Nessuno ignora con quanti sforzi la critica razionalista abbia tentato di distruggere o almeno indebolire l'autorevole e veneranda testimonianza, che portano alla fede cattolica i Padri della Chiesa, torturandone gli scritti con un'esegesi cavillosa, o peggio ancora estenuandone l'altezza dell'ingegno e il valore della dottrina. È necessario quindi precludere l'adito del seminario a quelle opere di patrologia, che possono offuscare nelle vergini menti giovanili la grande

idea che la Chiesa ha dei suoi Padri, e scegliere soltanto quelle che, tenendo calcolo della cultura moderna, non si allontanano dai canoni sicuri della teologia cattolica. Tale non è il manuale di patrologia del Rauschen, in cui la dottrina dei Padri anche sui dogmi fondamentali del Cristianesimo è frequentemente esposta in modo difforme dalla verità oggettiva e dal senso della Chiesa; onde i Revmi Ordinari avranno cura di eliminarlo affatto dai loro seminari.

Richiama infine alla loro memoria quanto dispose in proposito la S. C. dei Vescovi e Regolari nel *Programma generale degli Studi* del 10 maggio 1907, cioè che « il testo di filosofia e di teologia sia proposto « dal Consiglio dei professori e sottomesso all'approvazione del Vescovo ». Questa norma per disposizione del S. Padre deve estendersi a tutti i testi scolastici dei seminari e quindi anche delle scuole ginnasiali e liceali, avvertendo inoltre che i testi interdetti nella scuola s'intendono vietati nell'uso privato dei seminaristi, da cui resteranno pure escluse le opere di consultazione e di erudizione non conformi ai criteri già esposti, come sarebbero fra le altre le *Leggende agiografiche* del Delehaye, e simili.

Applicando queste cautele, il S. Padre confida che nel sacro recinto del seminario non si trovino altre opere se non quelle che armonizzino con la dottrina e lo spirito della Chiesa, ciò che è assolutamente necessario, onde l'istituzione letteraria e scientifica anzichè ostacolare concorra alla formazione spirituale piena e perfetta dei futuri ministri del santuario.

G. Card. De Lai, Vescovo di Sabina, *Segretario.*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

DECRETUM GENERALE

SUPER MOTU PROPRIO « ABHINC DUOS ANNOS ».

Cum Ssmus Dñus noster Pius Papa X, mandaverit, ut quae Motu Proprio *Abhinc duos annos,* die 23 praesentis mensis octobris decrevit, ab hac sacra Rituum Congregatione, iuxta votum specialis Commissionis liturgicae, opportune apteque applicarentur, haec eadem S. R. C., voluntati Sanctitatis Suae, qua par est observantia, obsequens, haec declaranda et statuenda censuit:

I - De Dominicis et Festis hucusque Dominicis diebus affixis

1. Dominicae quaevis assignationem perpetuam cuiuslibet Festi excludunt: idcirco Festa tam universalis Ecclesiae quam alicuius loci propria, quae hucusque Dominicis assignata fuerunt, celebrentur die fixa mensis qua in Martyrologio inscribuntur, si haec habeatur; secus prima die qua occurrere potest Dominica in qua hucusque celebrata sunt. Excipiuntur tamen:

a) Festum Ssmae Trinitatis, quod Dominicae I post Pentecosten assignatum manet.

b) Festum Ssmi Nominis Iesu, quod ab omnibus celebrabitur in Dominica quae occurrat a die 2 ad 5 ianuarii, et, si ea non occurrerit vel impedita fuerit ab Officio nobiliori, die 2 eiusdem mensis.

c) Solemnitas S. Ioseph, Sponsi B. Mariae Virg., Conf. et Ecclesiae universalis Patroni, quae assignabitur Feriae IV ante Dominicam III post Pascha occurrenti, et in ea cum sua integra Octava recoletur, redacto ad ritum Duplicem II classis alio Festo S. Ioseph diei 19 martii.

d) Festum S. Ioachim, fixe celebrandum die 16 augusti, inde in sequentem diem 17 translato Festo S. Hyacinthi.

e) Anniversarium Dedicationis Ecclesiae Cathedralis, quod, seorsim ab Anniversario Dedicationis aliarum Ecclesiarum Dioecesis, in tota Dioecesi die ipsa anniversaria celebrabitur, si ea innotescat: secus alia die fixa arbitrio Episcopi, audito tamen Capitulo Cathedrali, semel pro semper designanda.

f) Anniversarium Dedicationis propriae Ecclesiae, quod pariter, si hucusque sua propria die a singulis Dioecesis Ecclesiis celebratum est, ipsa die celebrari pergat: si vero in tota Dioecesi vel Instituto unica die recoli consuevit Dedicatio omnium Ecclesiarum Dioeceseos, haec, extra Ecclesiam Cathedralem, in Ecclesiis consecratis tantum, non vero in aliis recoli poterit, die ab Ordinario, ut supra, designanda, quae tamen alia sit a die Dedicationi Ecclesiae Cathedralis recolendae assignata. Quae item observentur de Anniversario Dedicationis omnium Ecclesiarum alicuius Ordinis seu Congregationis, quod hucusque in Dominica celebrari consueverit.

g) Festa Sanctorum vel Beatorum, quorum mentio non fit in Martyrologio, quae tamen celebranda sunt, iuxta Rubricas, die eorum natali, si agnoscatur, dummodo per Litteras Apostolicas alius dies non fuerit assignatus.

h) Festa quae certis Dominicis post Pascha vel post Pentecosten affixa sunt, quae semel ab Ordinario, ut supra, assignanda erunt congruentiori Feriae infra Hebdomadam immediate praecedentem.

2. Ubi Solemnitas externa Festorum quae hucusque alicui Dominicae perpetuo affixa erant, in ipsa Dominica celebratur, de Solemnitate Festi Duplicis I classis permittuntur Missae omnes, praeter Conventualem et Parochialem, semper de Officio diei dicendas; de Solemnitate vero Festi Duplicis II classis permittitur tantum unica Missa solemnis vel lecta. Excipitur Solemnitas externa Ssmi Rosarii, quae Dominica I Octobris celebrari poterit cum omnibus Missis, praeter Conventualem et Parochialem, de Ssmo Rosario, ut supra dictum est de Duplicibus I classis.

Omnes Missae de his Solemnitatibus in Dominica celebratis semper dicantur ut in ipso Festo de quo agitur Solemnitas, addita Oratione de Officio diei et aliis omnibus quae dicendae essent, si Festum ipsa Dominica incidisset. Prohibentur tamen in omnibus Dominicis maioribus, et in aliis Dominicis in quibus fiat Officium nobilius ipso Festo cuius Solemnitas externa peragitur; sed in casu, praeterquam in Duplicibus I classis Domini Ecclesiae universalis, in omnibus Missis quae alioquin de Solemnitate externe celebrata permitterentur, addatur eius Oratio sub unica conclusione cum prima. Ubi tamen adest obligatio Missae conventualis, non permittitur in casu alia Missa solemnis, sed Oratio de Festo externe tantum celebrato addi poterit, uti supra, in ipsa Missa Conventuali.

3. Dominicae II, III et IV Quadragesimae, ad gradum Dominicarum I classis evectae, nulli in posterum cedent Festo, neque etiam Duplici I classis.

Dominica autem quae occurrat die 2, 3 vel 4 Januarii, si in ea celebrandum non sit, iuxta Rubricas, Festum Ssmi Nominis Iesu aut aliud Festum Domini, et dummodo de ipso Domino nulla fiat Commemoratio neque occurrens neque concurrens, commemoretur in utrisque Vesperis, Laudibus et Missa, per Antiphonas, Versus et Orationes Dominicae infra Octavam Nativitatis, sed de ea non dicitur IX Lectio Homiliae nec legitur Evangelium in fine Missae.

Officium vero Dominicae quae post Epiphaniam, superveniente Septuagesima, vel post Pentecosten, superveniente Dominica XXIV, anticipari debet, celebretur in Sabbato praecedenti ritu Semiduplici, cum omnibus privilegiis Dominicae tam in occursu quam in concursu ad I Vesperas. Omnia dicentur de Sabbato, et in I Vesperis, de Feria VI praecedenti, praeter Orationem, Lectiones, Antiphonam ad *Benedictus* et Missam propriam; et post Nonam nil fit amplius de Dominica anticipata.

II - De Octavis

1. Octavae Paschatis, Pentecostes, Epiphaniae, Ssmi Corporis Christi, Nativitatis Domini et Ascensionis sunt privilegiatae, et de eis, si quando integrum faciendum non sit Officium, semper tamen fit Commemoratio in Laudibus, Missa et Vesperis. Eorum Officium integre recitatur ut in die Festo praeter ea quae suis locis adsignantur.

2. In Officio autem tum de die infra Octavam, tum de die Octava aliorum quorumlibet Duplicium I classis, etiam Domini, Antiphonae et Psalmi ad omnes Horas et Versus Nocturnorum dicantur de occurrenti hebdomadae die, et Lectiones I Nocturni, nisi habeantur propriae, vel, Lectionibus de Scriptura deficientibus, sumi debeant de Festo aut de Communi, dicuntur cum suis Responsoriis de Tempore, ut infra dicetur. Dies autem Octava huiusmodi, etiam Domini, tam in occursu, quam in concursu, cedit cuilibet Dominicae.

3. De Octavis vero Duplicium II classis universalis Ecclesiae nihil fit nisi in die Octava, et quidem sub ritu Simplici: ita ut si occurrat in eo aliquod Officium Duplex vel Semiduplex, etiam repositum vel translatum, aut Feria maior vel Vigilia, de die Octava huiusmodi fiat tantum Commemoratio iuxta Rubricas. Festa vero Simplicia occurrentia commemorantur in Officio de die Octava: cui cedit etiam Officium S. Mariae in Sabbato, in casu omittendum.

Idem servatur de Octavis Duplicium II classis alicuius Dioecesis vel particularis Ecclesiae, quae pariter, nisi penitus omitti velint, tantum in die Octava, et sub ritu Simplici celebrandae erunt.

4. Octavae Festorum particularium post diem Nativitatis Domini non amplius impediuntur.

5. Lectiones II et III Nocturni singulis diebus per Octavas Festorum Duplicium II classis Ecclesiae universalis hucusque assignatae, inserantur in Octavario Romano: non vero Lectiones I Nocturni, etiam si habeantur propriae.

III - De Responsoriis de Tempore, de Lectionibus e Scriptura occurrenti, et de aliis partibus Officiorum propriis

1. In Officiis tam novem quam trium Lectionum, quandocumque sumuntur Lectiones de Scriptura occurrenti, cum eis adhibeantur Responsoria de Tempore: ita tamen ut Lectiones Dominicae cuiuslibet, etiam si reponantur infra hebdomadam et simul cum Lectionibus de

Feria dicantur, sumant semper Responsoria de I Nocturno ipsius Dominicae; Lectiones vero de Feria, si transferantur vel anticipentur, dummodo tamen simul cum Lectionibus Dominicae non dicantur, sumant Responsoria de Feria currenti, in Feriis Temporis Paschalis noviter disponenda. Excipiuntur tamen:

a) Lectiones de Scriptura occurrenti infra Octavas privilegiatas Ecclesiae universalis recitandae, quae semper dicuntur cum Responsoriis de Octava.

b) Lectiones de aliquo Initio Scripturae occurrentis, quae necessario ponendae sint, iuxta Rubricas, in Officiis Lectiones proprias vel de Communi assignatas habentibus, quaeque dicuntur cum Responsoriis propriis de huiusmodi Officiis, si habeantur, secus cum Responsoriis de Tempore, numquam vero de Communi.

c) Lectiones de Scriptura in Dominicis post Epiphaniam positae, quae si infra hebdomadam transferantur, dicuntur cum Responsoriis de Feria currenti.

d) Responsoria Feria II infra Hebdomadam I post Epiphaniam et Feriae II infra Hebdomadam I post Octavam Pentecostes, quae, si sua die impediantur, ulterius transferuntur, iuxta proprias Rubricas.

2. Responsoria quae in Festis S. Luciae Virg. et Mart., Ss. Ioannis et Pauli Mm., et S. Clementis Papae et Mart. in I Nocturno habentur propria, ponantur in II Nocturno, loco Responsoriorum de Communi, et in I Nocturno dicantur Lectiones de Scriptura occurrenti cum Responsoriis de Tempore.

3. Similiter omnia quae in Festo S. Elisabeth Reginae et Viduae, habentur propria, praeter Invitatorium, Hymnos, Lectiones II Nocturni, Versus ad utrasque Vesperas et Laudes, Antiphonas ad *Magnificat* et ad *Benedictus*, et Orationem, expungantur, et in I Nocturno item dicantur Lectiones de Scriptura occurrenti cum Responsoriis de Tempore.

4. In Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum, Psalmi ad Completorium et alias Horas minores, non amplius sumantur de occurrenti hebdomadae die, sed proprii assignentur.

IV - De occurrentia et translatione Festorum, eorumque concurrentia

1. Festa Duplicia I et II classis, tam Ecclesiae universalis quam alicuius loci propria, impedita etiam perpetuo, quocumque sublato privilegio hucusque certis Festis concesso, transferantur in primam sequentem diem non impeditam a Dominica quavis vel Vigilia Epiphaniae, ab

alio Festo Duplici I vel II classis, vel ab Officiis eiusmodi Festa respective excludentibus. Eadem Festa, tam I quam II classis, in II Vesperis non admittunt Commemorationem sequentis diei infra Octavam, neque cuiusvis Officii Simplicis, etiam si postera die integrum de eis celebrandum sit Officium.

2. Festa vero Duplicia maiora vel minora aut Semiduplicia, quae in universa Ecclesia celebrantur, si accidentaliter vel perpetuo impedita fuerint, non transferuntur, sed de eis fit Commemoratio iuxta Rubricas, et legitur IX Lectio historica. Si tamen Festum impediens fuerit Duplex I classis Domini universalis Ecclesiae, nil fit de Festo ut supra impedito: si vero fuerit aliud Duplex I classis, de Officio impedito fit Commemoratio tantum in Laudibus et in Missis privatis, et non legitur IX Lectio. Idem servatur de Festis propriis alicuius Nationis, Dioecesis, Ordinis vel Instituti, quae pariter, si in aliqua particulari Ecclesia suo die fuerint impedita, commemorantur vel omittuntur, ut supra. Festa autem propria alicuius Nationis, Dioecesis, Ordinis, Instituti vel particularis Ecclesiae, quae in tota Natione, Dioecesi, Ordine, Instituto vel in sua particulari Ecclesia impediantur, si impedimentum sit accidentale, pariter commemorentur vel omittantur ut supra: si impedimentum sit perpetuum, reponantur in proximiorem diem, ab Officio Duplici, a Festo Semiduplici, a Vigiliis privilegiatis et ab Octavis II ordinis non impeditam.

De huiusmodi vero Festis Duplicibus maioribus seu minoribus vel Semiduplicibus, quae perpetuo vel etiam accidentaliter impediantur, dici poterunt Missae privatae ad libitum sacerdotis, dummodo Officium impediens non fuerit Duplex I vel II classis, Dominica quaevis, Octava I et II ordinis, dies Octava III ordinis, Feria aut Vigilia privilegiata. Haec Missa dicitur ritu festivo, cum 2ª Oratione de Officio diei et aliis de Commemorationibus forte occurrentibus.

3. Festa quae hucusque tam in Ecclesia universali, quam in particularibus locis sub ritu Semiduplici ad libitum sunt celebrata, reducantur ad ritum Simplicem, de eisque fiat Commemoratio quoties impediantur, ut fit de aliis Simplicibus iuxta Rubricas. Festum tamen S. Canuti cedit Festo Ss. Marii, etc. Mm., ideoque in eius Officio commemoratur.

4. Si Patronus loci secundarius, vel alius Sanctus proprius, descriptus sit in Kalendario cum aliis Sanctis, ab eis non separetur, sed de omnibus simul celebretur Festum sub ritu Duplici maiori vel minori, aut Semiduplici, iuxta Rubricas, nisi sub altiori ritu in Kalendario sit descriptum.

5. Quando Festum aliquod Duplex maius aut minus, vel Semiduplex occurrat in die Octava Duplici maiori non privilegiata eiusdem

Personae, Officium fiat de Festo, sub ritu diei Octavae convenienti, omissa vel addita Commemoratione eiusdem Octavae, iuxta Rubricas.

V - De reformatione Kalendariorum particularium

1. Ut vero omnia quae hoc decreto praescribuntur rite exsecutioni mandentur, singuli Ordinarii, etiam Ordinum Regularium, et Moderatores generales Institutorum cuiusvis generis quae Kalendario proprio utuntur, supplicem libellum, iuxta Instructionem huius S. R. C. diei 12 decembris 1912, in *Actis Apostolicae Sedis* die 1 martii praesentis anni editam, ad eamdem S. C. infra proximum mensem martium anni 1914 transmittant. Qui tamen post editam Constitutionem *Divino afflatu*, proprii Kalendarii iam obtinuerint reformationem, ex officio novam ab eadem S. Congregatione sine ullis expensis recipient.

2. In hac Kalendariorum reformatione, praeter ea quae superius disposita sunt de Festis quae hucusque Dominicis affixa erant, sequentes serventur normae:

a) Anniversarium Dedicationis Ecclesiae Cathedralis, etiam ubi hucusque die fixa celebrari consuevit una cum Dedicatione aliarum Ecclesiarum, seorsim celebretur, iuxta superius decreta de eisdem Anniversariis hucusque diei Dominicae affixis.

b) Festa propria, nisi aliter per Apostolicas Litteras dispositum fuerit, celebranda erunt ipsa die natali, si agnoscatur; secus, ponantur in aliqua die quae libera sit in Kalendario.

c) Duo vel tres Sancti qui sub eodem Communi comprehendantur, sicubi occurrant eadem die et sub eodem ritu sint celebrandi, unico Festo recolantur, adhibitis iis singulorum Communium partibus, quae pro pluribus Sanctis qualitatis eiusdem assignantur, et contractis Lectionibus historicis III Nocturni, quae tamen huic S. R. C. adprobandae submittentur. Eadem norma servetur pro Festis eiusdem Communis, quae ab anterioribus diebus sint reponenda.

d) Festa S. Bartholomaei Ap. et S. Ludovici Regis Conf., in omnibus et singulis Kalendariis, Romano non excluso, fixe diebus 24 et 25 augusti respective assignentur, nonobstante quacumque consuetudine aut privilegio. Ubi vero solemnitas externa die 25 et 26 respective celebretur, his diebus permittitur unica Missa cantata vel lecta de ea Solemnitate, ut supra statutum est pro Festis diei Dominicae hucusque affixis.

e) Privilegium quibus nonnullae Dioeceses vel Instituta gaudent, sese scilicet conformandi Kalendario Cleri Romani, aut alicuius Ordinis seu Congregationis, et alia huiusmodi, penitus aboletur.

Quae omnia, per infrascriptum huius S. Rituum Congregationis Secretarium, sanctissimo Domino nostro Pio Pp. X in audientia diei 26 praesentis mensis octobris relata, Sanctitas Sua dignatus est approbare, et ab omnibus servari mandavit. Consulens autem eadem Sanctitas Sua pauperum praesertim clericorum indemnitati, Apostolica benignitate permittit, ut hi, pro prudenti arbitrio Episcopi, Breviaria quibus in praesenti utuntur, sine novi libelli additione, adhibere adhuc valeant, dummodo, iuxta Rubricarum praescriptum, novum ordinem Psalterialem omnino servent. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 28 octobris 1913.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charyst., *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

VICARIATUS APOSTOLICI NOVAE POMERANIAE.

NULLITATIS MATRIMONII (TO BAI-JA MAMALE).

Pio Pp. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno decimo, die 30 aprilis 1913, RR. PP. DD. Seraphinus Many, Ponens, *Franciscus Heiner et Ioannes Prior, Auditores de turno, in causa* Vicariatus apostolici Novae Pomeraniae - Nullitatis matrimonii, *instante pro appellatione Defensore vinculi eiusdem vicariatus adversus sententiam vicariatus, agentibus simul pro nullitate matrimonii ambobus coniugibus* To Bai *et* Ja Mamale, *repraesentatis per procuratorem ex officio rev. Carmelum Conte, advocatum, interveniente et disceptante in causa Substituto Defensoris vinculi ex officio, sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Die 24 septembris anni 1906, Eugenius To Bai et Rosa Ja Mamale matrimonium contraxerunt in ecclesia missionis coram Rev. patre Van Berkel, missionario, et duobus testibus. Secundum morem regionis, Rosa empta fuerat a cognatis Eugenii, interveniente iudice indigena To Kaaga. A die emptionis usque ad diem celebrati matrimonii, id est per quatuor menses, Rosa pluries interrogata, nec sine reprehensionibus et obiurgationibus, de suo consensu in matrimonium cum Eugenio, siluerat. Pridie tamen matrimonii, et in ipsa celebratione matrimonii, satis consentire

visa est. Verum hoc matrimonium infaustos exitus habuit. Haud enim multo post, Rosa a loco domicilii Eugenii aufugit; imo adhaesit alii viro, quem tamen postea dereliquit. Hinc Rmus Vicarius apostolicus litteras misit, tum die 4 iulii 1907, tum die 8 aprilis 1909, ad S. Congregationem de Propaganda Fide, petens vel declarationem nullitatis matrimonii, vel dispensationem in matrimonio rato et non consummato; quae S. Congregatio negotium remisit ad S. Congregationem de Sacramentis, nuper erectam a S. S. Pio X feliciter regnante; Rmus autem Secretarius huius Congregationis iussit fieri a Vicario apostolico processum canonicum super nullitate praedicti matrimonii. Revera factus est processus a Rmo Ioanne Dicks, provicario, rite delegato a Vicario apostolico; et, die 12 augusti anni 1911, prodiit sententia in haec verba: « Attentis omnibus circumstantiis, certo constat Ja Mamale numquam « matrimonium contrahere voluisse. Consensus internus omnino defuit; « vel, si adfuit, invalidus est propter impedimentum metus. Matrimonium « autem postea numquam per amoris coniugalis signa vel aliam con- « sensus expressionem sanatum fuit. Ad propositam ergo quaestionem « utrum certo constet matrimonium To Bai et Ja Mamale nullum esse « propter defectum consensus ex parte mulieris, respondetur *Affirmative* ». A qua sententia Defensor vinculi appellavit ad S. Sedem.

Hinc acta processus missa fuerunt ad S. Congregationem de Sacramentis, quae causam remisit ad S. Rotam. Igitur in H. S. O., prout de more, concordatum est dubium *An constet de nullitate matrimonii in casu?*

Notandum est iudicem primae instantiae, in praefata sententia tria definivisse: « 1) consensum internum in matrimonium, ex parte sponsae, « omnino defuisse; 2) si adfuerit, invalidum fuisse propter impedimen- « tum metus; 3) matrimonium sic invalide contractum numquam postea « sanatum fuisse per amoris coniugalis signa, aut aliam consensus « expressionem ». Revera his tribus punctis causa praesens exhauritur; quae nunc discutienda sunt.

Quod ad ius attinet. Notissima sunt principia iuris in re praesenti.

1. Ad matrimonium contrahendum, requiritur omnino consensus internus utriusque partis. Dicitur enim, cap. *Cum locum*, 14, *de sponsalibus* « Matrimonium solo consensu contrahitur »: et cap. *Cum apud Sedem*, 23, eiusdem tituli: « Sufficiat ad matrimonium solus consensus « illorum, de quorum quarumque coniunctionibus agitur »; et cap. *Tuae fraternitati*, 25, eiusdem tituli: « Matrimonium in veritate contrahitur per « legitimum viri et mulieris consensum. Qui consensus adeo est neces-

« sarius, ut, si solus desit, etiamsi omnia cetera et ipse coitus adsint, « matrimonium non exsistat ». Sic enim ait Innocentius III, in cap. *Tuas dudum*, 5, *de Sponsa duorum:* « Postquam inter legitimas personas con- « sensus legitime intervenerit de praesenti, qui sufficit in talibus iuxta « canonicas sanctiones, et si solus defuerit, cetera etiam cum ipso coitu « celebrata frustrantur, si personae iunctae legitime cum aliis postea « de facto contrahant, quod prius de iure factum fuerat, non poterit « irritari ». Qui consensus internus, uti per se patet, sufficienter per signa aut verba manifestari debet; in contractibus enim humanis, intentio mente retenta nihil operari potest.

2. Licet adfuerit aliqualis consensus etiam internus in matrimonium, attamen, si processerit ex metu gravi, matrimonium nullum est.

Notissima sunt, hac in re, capita *Cum locum*, 14; *Veniens*, 15; *Consultationi tuae*, 28, *de Sponsalibus*, ex quibus deducitur theoria canonica, ab omnibus recepta, quae docet, saltem de iure ecclesiastico, metum esse impedimentum dirimens matrimonium, si sit gravis etiam relative tantum, iniustus, et in ordine ad extorquendum matrimonialem consensum incussus. Quod extendendum est ad metum reverentialem, id est, ad metum quo reformidamus indignationem eius in cuius potestate constituti sumus, modo tamen accedat aliquid aliud, v. g., preces importunae et instantissimae, iurgia, vexationes, etc..., ita ut metus sit revera gravis. Revera, in his adiunctis, H. S. O. tum annis antiquis, tum a tempore eius restitutionis anno 1908, pluries matrimonium nullum declaravit, v. g. in Parisien. *Nullitatis Matrimonii*, die 26 februarii 1910; in altera Parisien. *Nullitatis Matrimonii*, die 13 martii 1911, etc. etc.

3. Notandum tandem est defectum consensus, sive omnino defuerit consensus internus, sive ex metu vitiatus fuerit, postea sanari posse et sic matrimonium revalidari, per expressionem veri consensus, vel etiam per consensum tacitum aut implicitum. Adest autem consensus tacitus vel implicitus, duobus praesertim modis, in iure praevisis, scilicet per cohabitationem longam et pacificam, vel per copulam libere acceptatam. De cohabitatione agitur in cap. *Ad id*, 21, *de Sponsalibus*, in quo legimus: « Quamvis ab initio invita fuisset ei tradita et renitens, tamen, quia « postmodum per annum et dimidium sibi cohabitans, consensisse videtur, « ad ipsum est cogenda redire; nec de cetero recipiendi sunt testes, si « quos memorata mulier ad probandum quod non consenserit in eum- « dem, nominaverit producendos; cum mora tanti temporis huiusmodi « probationem excludit »; agitur autem de cohabitatione pacifica, ut per se patet, et uti communiter deducunt Doctores. De copula autem libere acceptata agitur in cap. *Insuper*, 4, *Qui matrimonium accusare possunt*,

in quo haec leguntur: « Sicut ante legitimum consensum (qui in duo-« decim annis spectatur) potuit dissentire, sic postquam, legitimo tem-« pore accedente, semel etiam carnali copulae consensit, ex ratihabitione « sibi super hoc silentium non ambigitur indixisse ». Verum quidem est, in locis, ubi promulgatum erat decretum Tridentinum *Tametsi*, hanc cohabitationem pacificam aut copulam liberam non satis fuisse ad sanandum consensum, sed necesse fuisse ut consensus de novo emitteretur in forma Tridentina (saltem ubi agebatur de defectu consensus, v. g. de metu, publico); sed in locis ubi publicatum non erat decretum *Tametsi*, ad sanandum consensum vitiatum, satis semper fuit, secundum ius Decretalium, vel cohabitatio longa et pacifica, vel copula libera, etiam non renovato publice consensu.

Quod ad factum attinet. Ex actis processus, haec deduci possunt:

I. Difficile est asserere prorsus defuisse, ex parte sponsae Rosae Ja Mamale, consensum internum in matrimonium cum Eugenio To Bai.

Verum quidem est, per quatuor circiter menses qui a die emptionis ad diem celebrati matrimonii elapsi sunt, Rosam, interrogatam de suo consensu, siluisse. Sed pridie matrimonii, ut refert iudex indigena, cum hic et pater missionarius Van Berkel simul essent, et Rosa cum eis, actum est de matrimonio proximo, et Rosa pluries interrogata a missionario, cum primum siluisset, tandem signum affirmativum fecit, quin vocem emitteret. Pariter, die matrimonii in ipsamet ecclesia, signum affirmativum dedit; sic enim ait pater Van Berkel: « In ipsa celebratione « matrimonii iterum a me interrogata, responsum non dedit. Cum autem « ei dixissem: " Si non respondes, matrimonium inire non potes „, ali-« quem vocis sonum non articulatum emisit, quem tamen ut consensum « in matrimonium haberi posse credidi ». Revera ipsa Rosa hunc sonum inarticulatum, in sua depositione, interpretata est de consensu in matrimonium; dixit enim: « In ecclesia interrogata, prius silui; dein ex metu « reverentiali, ne missionarium offenderem, consensum dedi... Nolebam « To Bai, sed metu reverentiali ad consensum inducta sum ». Cum ergo Rosa ipsa fateatur se in matrimonium consensisse, quantumcumque tardus fuerit iste consensus, et licet emissus fuerit cum magna repugnantia, et sub influxu timoris, ut infra dicemus, attamen consensus est.

II. Verum hic aliqualis consensus vitiatus fuit ex metu sufficienti ad dirimendum matrimonium. Notanda est ante omnia deploranda ratio qua conclusum est hoc matrimonium, nempe per emptionem puellae; cognati enim Eugenii emerunt puellam ab huius parentibus, et quidem, quod gravius est, inscia puella; unde omnes testes exhibent hoc adiun-

ctum, scilicet, quod Rosa inscia vendita fuit a parentibus, tamquam rem quae speciale gravamen intulerit puellae.

Ex quo statim exsurgit praesumptio coactionis in puellam exercitae; omnino enim verisimile est, illos qui eam emerunt et vendiderunt sine eius consensu, omni modo institisse, etiam puella repugnante, ut scopus emptionis attingeretur. Quod re ipsa contigit. Conclusa emptione, Rosa adducta est ad cognatos Eugenii, et apud eos permansit usque ad diem matrimonii, dum interea Eugenius apud missionarium morabatur. Per hoc temporis spatium, cognati Eugenii Rosam interrogaverunt de suo consensu in matrimonium; verum, cum nihil proficerent, invitaverunt magistratum et iudicem indigenam loci, nomine To Kaaga, ut Rosam induceret ad consentiendum; quod hic diserte explicat: « Saepe saepius « invitatus fui, ut ... Ja Mamale, post emptionem, sed ante matrimonium « in ecclesia contractum, ad consentiendum adducerem. Saepius eamdem « obiurgavi, eique verbera minatus sum, eo fine ut matrimonium con- « traheret. Pridie matrimonii in ecclesia celebrati, ego et pater Van Berkel « et Ja Mamale, in hoc cubiculo de matrimonio locuti sumus. Praedictus « missionarius pluries eam interrogavit; quae silebat; sed, in fine, signum « affirmativum dedit; locuta non est. Patet Ja Mamale timore ad consen- « tiendum adductam fuisse ». Ex parte sua, pater Van Berkel haec deponit: « A die emptionis ad diem celebrationis matrimonii in ecclesia, « circiter quatuor interfuere menses. Pluries a me interrogata utrum « To Bai in coniugem vellet, nullum responsum dedit. In ipsa celebra- « tione matrimonii, iterum a me interrogata, responsum non dedit. Cum « autem ei dixissem: " Si non respondes, matrimonium inire non potes „, « aliquem vocis sonum non articulatum emisit, quem tamen ut consen- « sum in matrimonium haberi posse credidi ».

Unde per quatuor menses, Rosa de consensu suo in matrimonio interrogatur a cognatis Eugenii, a iudice loci, a missionario; imo ad consentiendum positive et expresse inducitur a praedicto iudice, qui eam silentem saepius obiurgat, eique verbera minatur; quae minae utique nimis seriae erant, utpote consentaneae moribus ethnicis huius regionis. His autem non obstantibus, Rosa nullum responsum dat, sed continuum servat silentium; quod mox vicini et incolae loci didicerunt, unde notorium evasit Rosam Ja Mamale non consentire in matrimonium cum Eugenio To Bai; quod unanimiter deponunt tredecim testes, ex quibus unus, scilicet praefatus iudex, testatur de notorietate facti: « Notorietatis « publicae est, inquit, Ja Mamale virum suum noluisse, nec commercium « carnale cum eo habuisse ».

Et haec repugnantia Rosae perduravit usque ad finem, scilicet usque

ad matrimonium. Verum quidem est, pridie matrimonii Rosam, tantis oppressam interrogationibus et obiurgationibus, signum affirmativum dedisse, ut audivimus a iudice indigena et a patre missionario; sed quid valeret hoc signum, mox patuit; nam in ipsa celebratione matrimonii Rosa, iterum interrogata a Patre, siluit, et non nisi post relata verba missionarii: « Si non respondes, matrimonium inire non potes », sonum aliquem inarticulatum et dubium emisit, quem tamen missionarius intelligi posse putavit de signo affirmativo. Quod manifeste ostendit Rosam in sua repugnantia permansisse usque ad horam matrimonii, et vix emisisse sonum inarticulatum, ut se tandem a tot interrogationibus et vexationibus liberaret.

Unde dicendum est Rosam hunc aliqualem consensum non dedisse nisi ex metu saltem reverentiali. Omnes enim sentiebat aut saltem putabat sibi esse infensos, scilicet proprios parentes, qui eam insciam vendiderant, et, uti par erat, matrimonium volebant; et cognatos Eugenii, qui eam emerant, et saepe saepius invitaverant loci iudicem ad cogendam illam; et hunc ipsum iudicem, qui eam tot obiurgationibus et minis lacessebat; et etiam, ut opinabatur, ipsum missionarium, qui tot interrogationibus eam exercebat. Insuper Rosa nullum alium ex his malis exitum sibi superesse putabat, nisi consensum in matrimonium; credebat enim, semel facta praedicta emptione, se non esse liberam ad consentiendum vel non consentiendum; nemo enim ei dixerat ipsam esse liberam, ne missionarius quidem, ut ipsa diserte ait: « Numquam ante matrimonium « initum missionarius mihi dixit: " Libera prorsus es, si nubere non vis, « nemo te cogere potest, si autem consensum dederis, ligata eris „. Num- « quam tali sensu mecum locutus est. Nolebam To Bai; sed metu reve- « rentiali ad consensum adducta sum ». Unde Rosa, timens verbera quae iudex incautus ei comminatus fuerat, timens parentum suorum, cognatorum Eugenii, praedicti iudicis, et ipsius patris missionarii, gravem indignationem, et ex hac indignatione nescio quae mala forsan oritura, nullumque alium exitum sibi relictum putans, nec quemquam habens ad quem recurrere posset, cum et ipsum missionarium sibi infensum putaret, Rosa, inquam, tot angustiis pressa, sonum illum inarticulatum et dubium emisit, de quo supra dictum est. De metu ergo saltem reverentiali, huiusque gravitate, nullum dubium esse potest.

Quae conclusio certior et manifestior fit, si attendatur hic agi de puella timida, sibi soli relicta, et quasi in statu silvestri constituta, id est, sine arte, sine industria, sine studiis, et quae merito comparari possit puellae 11 aut 12 annorum; cum, in his regionibus, quod ad indigenas attinet, adeo eorum mens est parum exculta, ut neque magistratus

civiles, neque superiores ecclesiastici, illis opportunum esse putent deferre iuramentum; quod testantur pariter Revmus Dicks, provicarius apostolicus, et Revmus Vicarius apostolicus: « Notandum est, ait ille, « quod indigenae huius regionis ad iuramentum faciendum non videntur « idonei, nec ad illud praestandum a magistratu civili admittuntur ». Et Vicarius apostolicus: « Vu l'état d'infériorité intellectuelle et morale de « nos indigènes, nous n'avons pas cru prudent de faire prêter serment « aux témoins indigènes dans ce procès ». Unde merito, ut dictum est, Rosa Ja Mamale comparari potest puellae 11 aut 12 annorum, ideoque praefatus metus, licet pro aliis regionibus forsan non haberetur ut gravis, certo certius pro Rosa erat gravis.

Et haec omnia, quae dicta sunt, de metu, sufficienter probata sunt ex Actis processus. Habentur enim hac in re, praeter ipsam Rosam, duo testes omni exceptione maiores, scilicet iudex ille indigena, qui partem habuit in ipsa emptione, et in omnibus tentaminibus quae adhibita sunt ad extorquendum consensum Rosae; porro hic dicit aperte: « Saepius « eamdem obiurgavi, eique verbera minatus sum, eo fine ut matrimo- « nium contraheret... Patet Ja Mamale timore ad consentiendum addu- « ctam fuisse ». Alter est pater Van Berkel missionarius, qui apprime noverat totum hoc negotium, sponsos et ambas familias, et qui, colligens in sua memoria quidquid viderat, audierat, et ipse fecerat, et quidquid post matrimonium secutum est, dixit, sub fide iuramenti: « Ex eis quae postea evenerunt, mihi persuasum est ipsam Ja Mamale « consensum reapse non dedisse, quia noluit To Bai in coniugem habere, « et etiamsi externum consensum dedisset, eumdem consensum nullum « fuisse propter metum gravem parentum et cognatorum ». Quorum duorum testium attestationes confirmantur a duobus aliis testibus, To Dit et Ja Virna, qui audierunt de ira et minis iudicis indigenae; imo confirmantur a novem aut decem reliquis testibus, qui unanimiter deponunt Rosam virum suum noluisse; ex hoc enim recte concluditur eam, si aliquo modo consensit in matrimonium, non consensisse nisi ex metu.

Quod si, quod attinet ad processum in hac causa factum et ad probationes ibi deductas, aliquid desit illius rigoris qui in hoc sacro Tribunali, praesertim ubi agatur de causis matrimonialibus, exigi solet, tribuendum est his plurimis obstaculis, ratione personarum et locorum, quae in regionibus missionum de quibus agitur, impediunt iudices ecclesiasticos ne procedant secundum omnes leges et normas a S. Sede praescriptas. Unde etiam his defectibus sapienter providerunt Regulae H. S. O., par. 113, ubi dicitur: « In cognoscendis causis matrimonialibus quae in « locis missionum instructae sunt, etsi non observatae fuerint normae

« et regulae praescriptae in Instructionibus a S. Sede ad hoc datis, dum-
« modo satis constet de factis controversis et observatae sint formae
« substantiales iudicii, nec opera defuerit defensoris vinculi, deveniri
« potest ad sententiam definitivam ». Porro, ut supra visum est, hic satis constat de factis controversis, et insuper non defuit opera defensoris vinculi, qui, quantum potuit, interfuit sessionibus iudicialibus, et a sententia pro nullitate matrimonii lata appellationem interposuit ad Sanctam Sedem.

III. Tandem defectus ille consensus ex metu vitiati sanatus non fuit post matrimonium. Ut enim dictum est in expositione iuris, defectus ille sanari non potuit nisi per consensum de novo expressum, aut per consensum tacitum vel implicitum, qui scilicet praesumatur ex longa et pacifica cohabitatione aut copula libere peracta. Porro in nostro casu agi non potest de novo consensu expresso, cuius ne vestigium quidem exstat in Actis. Nec etiam de libera copula aut de longa et pacifica cohabitatione agi potest.

Quantum enim ad copulam, ambo sponsi affirmant matrimonium non fuisse consummatum. To Bai ait: « Adducta tunc fuit mulier. Num-
« quam eam adducere potui ut copulam haberemus. Pluries, cum in
« aliquo domus angulo humi dormiret, eam adivi, sed cum iam in eo
« essem ut copulam perficerem, evigilavit Ja Mamale meque repulit;
« sic numquam nec libere nec coacte copula locum habuit. Pluries
« aufugit Ja Mamale. To Miera et Ja Pipit coniuges in loco Bai rem
« ita esse norunt ».

Item Rosa ait: « Aliquot hebdomadibus post initum matrimonium,
« cum domus habitationis exstructa esset in loco Bai, in eadem domo
« simul cum To Bai dormivi; sed numquam matrimonium consummavi,
« semper debitum negavi. Pluries tempore nocturno, cum in aliquo
« domus angulo dormiebam, To Bai copulam perficere conatus est, sed
« eumdem expergefacta semper a me repuli. Postea autem a To Bai
« penitus separata fui, et a cognatis alii viro, Tabu nomine, in matri-
« monium tradita sum, cum eo etiam copulam habui, sed nunc separata
« sum. Ante copulam cum Tabu virgo corpore adhuc eram ». Hanc autem coniugum assertionem plerique testes confirmant, qui dicunt Rosam virum suum noluisse, eique debitum negasse, et pluries a domo coniugali aufugisse; sed praesertim dictam assertionem confirmant tum iudex indigena To Kaaga, qui ait: « Notorietatis publicae est Ja Mamale
« virum suum noluisse, nec commercium carnale cum eo habuisse », tum pater Van Berkel, missionarius loci, qui testatur: « Postea (scilicet
« post matrimonium celebratum) To Bai et Ja Mamale numquam, in

« quantum scio, signa amoris coniugalis sibi invicem dederunt. To Bai « autem pluries de Ja Mamale apud me conquestus est, utpote quae « semper debitum renueret. Quae res a vicinis eorumdem mihi confir- « mata est ».

Quantum ad cohabitationem, nec pacifica fuit, nec longa; non pacifica, quia, cum Rosa semper debitum recusaret, virumque repelleret, non erat inter eos animorum consensio; non longa, quippe quae vix aliquot menses duraverit. Cum enim matrimonium celebratum fuerit die 24 septembris anni 1906, et cohabitatio non inceperit nisi post aliquot hebdomadas, donec domus habitationis exstructa fuerit, iam Rosa separata erat, et quidem a longo tempore, die 4 iulii anni 1907, quando scilicet Rmus Vicarius apostolicus primam epistolam hac de re scripsit ad S. Sedem.

Nec contra supradicta de copula et de cohabitatione difficultatem facit ille « rumor publicus » de peracta copula, de quo rumore loquitur Vicarius apostolicus in suis epistolis diei 8 aprilis 1909 et 11 iulii 1912. Hic enim rumor non erat publicus nec ullo modo fundatus, uti ostendit idem Vicarius apostolicus in citata epistola diei 11 iulii 1912, et ut apertius demonstrant Acta processus supra relata, praesertim testimonia iudicis indigenae, missionarii, et vicinorum, qui totum negotium optime noverant.

Tenendum ergo est Rosam defectum sui consensus in matrimonium cum Eugenio non sanasse per copulam aut cohabitationem. Ceterum, quod omnem difficultatem hac in re truncat, ut sponsus consensum suum sanare possit et matrimonium revalidare, necesse omnino est ut hic sponsus probe sciat matrimonium suum fuisse nullum; secus quidquid facit, vel cohabitando, vel etiam copulam habendo, praesumitur factum vi prioris consensus invalidi, et ita nequaquam haberi potest uti signum novi et validi consensus; quod clarissimum est; et ita docent, inter alios, Reiffenstuel, in tit. *de Sponsalibus,* n. 337; Sanchez, *de Matrimonio,* libro II, disput. 34; libro IV, disput. 18, n. 15; Gonzalez, in cap. *Ad id, de Sponsalibus;* S. Alphonsus, libro VI, n. 1114; Wernz, *Ius matrimoniale,* n. 268 (edit. 1904), etc. Porro certissimum est Rosam, toto tempore cohabitationis suae cum Eugenio, non dubitasse de valore sui matrimonii; haec enim puella, in statu quasi silvestri constituta, theologiam non noverat, et semel dato in ecclesia consensu, se putabat ligatam cum Eugenio; unde et quamdam cohabitationem cum illo instituere non dubitavit.

Quibus omnibus consideratis et sedulo perpensis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores de turno, pro Tribunali sedentes et

solum Deum prae oculis habentes, confirmata sententia vicariatus apostolici Novae Pomeraniae, declaramus, decernimus et definitive sententiamus: *Constare de nullitate matrimonii inter Eugenium To Bai et Rosam Ja Mamale,* et sic proposito dubio respondemus: *Affirmative.*

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium ad quos spectat ut exsecutioni mandent hanc sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normas sacrorum canonum et praesertim cap. 3, sess. XXV, *De Reform.,* Concilii Tridentini, iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 30 aprilis 1913.

Seraphinus Many, *Ponens.*
Franciscus Heiner.
Ioannes Prior.

Ex Cancellaria, die 16 maii 1913.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE.

I.

AD R. P. D. IULIANUM G. CONAN ARCHIEPISCOPUM PORTUS PRINCIPIS, OB FILIALIS VENERATIONIS OBSEQUIUM, OCCASIONE EXERCITIORUM SPIRITUALIUM CLERI EIUSDEM ARCHIDIOECESEOS ET DIOECESEOS GONAYVESENSIS, BEATISSIMO PATRI PER LITTERAS EXHIBITUM.

Monseigneur,

Le Souverain Pontife a été très touché de la belle et pieuse adresse, que Votre Grandeur Lui a envoyée, au nom du clergé de l'archidiocèse de Port-au-Prince et du diocèse des Gonaïves, réuni pour les exercices de le retraite ecclésiastique. Le Saint-Père connaît de longue date les sentiments de foi profonde, de fidélité au Saint-Siège, et le zèle éprouvé, qui animent le clergé d'Haïti. Il a été heureux d'en trouver l'expression dans cette noble adresse, et Vous accorde de tout

cœur, ainsi qu'à votre vénérable Collègue du Cap-Haïtien, à tous vos prêtres et à tous vos diocésains une affectueuse bénédiction apostolique.

Je saisis avec empressement cette occasion, pour Vous renouveler, Monseigneur, l'assurance de mes sentiments très dévoués en N.-S.

Le 23 septembre 1913.

R. Card. Merry del Val.

II.

AD ILLUSTREM VIRUM GERLIER, PRAESIDEM ASSOCIATIONIS CATHOLICAE IUVENTUTIS GALLICAE, CETEROSQUE VIROS COMITATUS GENERALIS EIUSDEM ASSOCIATIONIS, OB GRATIARUM ACTIONEM DE LITTERIS OBSEQUENTISSIMIS AUGUSTO PONTIFICI EXHIBITIS OCCASIONE PEREGRINATIONIS FOEDERALIS IUVENTUTIS CATHOLICAE GALLIAE.

Messieurs,

Notre Saint-Père, le Pape Pie X, qui a daigné vous admettre en son auguste présence, s'est complu à étendre sur vos rangs pressés sa main bénissante. Il me confie le mandat très doux de Vous dire la joie profonde qu'il a ressentie, en contemplant si nombreux à ses pieds les membres de l'Association Catholique de la Jeunesse Française et en accueillant avec une paternelle bienveillance l'expression de vos hommages de filiale vénération, d'obéissance absolue et de dévouement sans réserve.

Déjà, il y a deux ans, lors du vingt-cinquième anniversaire de la fondation de votre Association, Sa Sainteté décernait des encouragements et des éloges à votre admirable mouvement de Jeunesse Catholique Française. Aujourd'hui, devant la fécondité de votre action et le chevaleresque entrain qui la distingue, le Souverain Pontife salue votre Association comme une grande espérance pour l'Église et pour votre patrie. Il vous félicite de marcher intrépidement en avant, fidèles à votre programme, qui est de travailler à la régéneration de la société chrétienne par la piété, par l'étude et par l'action.

Vos œuvres, faites dans la discipline et dans l'obéissance affectueuse aux Évêques et aux aumôniers qui agissent en leur nom auprès de vous, seront à la fois des réponses et des remèdes: des réponses à l'erreur et à la passion antireligieuse, des remèdes au mal qui envahit

de toutes parts. Vous luttez efficacement contre les sacrilèges entreprises, qui tendent de plus en plus à substituer les droits de l'homme aux droits de Dieu, à violer notamment le droit sacré qui donne pour base à l'enseignement de tous les degrés les préceptes de la Religion. Vous luttez contre les décevantes utopies sociales et contre le souffle perfide du libéralisme qui insinue le mensonge sous mille formes variées.

La sainte Eucharistie met dans vos veines le Sang divin du Christ: vous ne pouviez choisir un moyen plus efficace pour vous maintenir à la hauteur de vos nobles ambitions. Par elle vous serez des apôtres dans vos familles, dans vos paroisses, dans vos cercles d'études, dans vos patronages, dans vos ateliers; des apôtres dans vos universités et vos collèges catholiques, comme dans toute la floraison de vos œuvres charitables.

Le Saint-Père sait combien sont nombreux parmi vous ceux qui exercent dans leur sphère un apostolat voisin du sacerdoce. Il félicite particulièrement ceux de vos membres, qui pour faire à Dieu et à l'Église un sacrifice plus complet d'eux-mêmes, prennent place dans les rangs du clergé, entrent dans les ordres religieux ou s'enrôlent dans les phalanges de vos vaillants missionnaires.

Unis dans les efforts qui vous rassemblent sous les plis de l'étendard de la Croix, vous ne voulez avoir qu'un seul cœur et qu'une seule âme. Agissez dans une foi vigoureuse et éclatante, sans mêler à votre travail de restauration chrétienne des préoccupations étrangères à votre apostolat chrétien. Marchez avec courage sous votre auguste bannière, en poussant le cri unanime de vos ancêtres: « Dieu le veut! Dieu le veut! ».

Comme gage de sa tendresse paternelle, le Saint-Père vous accorde à tous, présents et absents, la bénédiction apostolique. Il vous bénit, vous et vos familles. Il bénit vos Évêques vos premiers chefs, et les aumôniers que les Évêques chargent de vous conduire et de vous éclairer. Il bénit le Président de votre Association arrivé à la fin de son mandat, et le nouveau Président élu par vos suffrages. Que l'un et l'autre soient assurés de la particulière bienveillance de Sa Sainteté.

Je suis heureux de saisir cette nouvelle occasion pour vous donner personnellement à Vous, Messieurs, ainsi qu'à tous les membres de l'Association de la Jeunesse Catholique Française, l'assurance de ma juste admiration et de mon entier dévouement en Notre-Seigneur.

Rome, le 24 septembre 1913.

R. Card. Merry del Val.

III.

AD R. P. CORBILLÉ, OB NUMISMA « BENEMERENTI » DŌO HENRICO GERLIER, PRAESIDI SOCIETATIS CATHOLICAE IUVENTUTIS GALLICAE, A BEATISSIMO PATRE COLLATUM.

Mon révérend Père,

Il m'est très agréable de porter à votre connaissance que le Souverain Pontife, voulant donner au sympathique Président de l'Association Catholique de la Jeunesse Française une attestation de sa haute bienveillance pour le zèle déployé dans l'exercice de ses délicates fonctions et pour le succès du magnifique pèlerinage de l'Association à l'occasion du Jubilé Constantinien, s'est plu à décerner à monsieur Henri Gerlier la médaille *Benemerenti*.

En vous chargeant, mon révérend Père, de remettre à votre cher Président ce précieux témoignage de l'estime et de l'affection du Saint-Père, je vous prie de lui offrir mes félicitations personnelles et de recevoir l'assurance de mes sentiments dévoués en Notre-Seigneur.

Rome, le 25 septembre 1913.

R. CARD. MERRY DEL VAL.

IV.

AD R. P. D. VICTORIANUM GUISASOLA Y MENENDEZ, ARCHIEPISCOPUM VALENTINUM, QUI BEATISSIMO PATRI LITTERARUM PASTORALIUM, DEVOTIONIS ERGO, EXEMPLAR MISIT.

Secondo il desiderio espressomi da V. S. Illma e Revma con la lettera del 16 settembre u. s., mi sono recato a gradita premura di rimettere nelle auguste mani del Santo Padre una copia della Lettera Pastorale, che ella in quest'anno, in occasione del XVI centenario costantiniano, ha diretto al clero ed ai fedeli della sua archidiocesi, trattandovi molto opportunamente della « libertà della Chiesa », ai nostri giorni più che mai conculcata.

Sua Santità, accogliendo benevolmente tale attestato di venerazione e di affetto, si è compiaciuta del lodevole zelo che la S. V. spiega nel rivendicare e difendere i diritti più sacrosanti della Chiesa e del Papato; ed invocandole, insieme alle celesti ricompense, la grazia di un apo-

stolato efficacemente fecondo, le imparte di cuore l'implorata benedizione apostolica, che estende volentieri all'intera archidiocesi.

Mentre le aggiungo i miei personali ringraziamenti per l'altra copia della medesima Lettera Pastorale cortesemente destinatami, approfitto dell'occasione per raffermarmi con sensi di sincera stima

di V. S. Illma e Revma

Roma, 1 ottobre 1913.

Servitor vero
R. Card. Merry del Val.

V.

AD R. P. D. FRANCISCUM M. GIEURE, EPISCOPUM BAIONENSEM, OCCASIONE CONGRESSUS MUSICAE SACRAE PROXIME HABENDI.

Monseigneur,

Le Souverain Pontife s'est grandement réjoui en apprenant que Votre Grandeur se proposait de tenir, pendant le mois de novembre prochain, un Congrès de Musique Religieuse, au cours duquel des conférences et des auditions seraient données pour rappeler les enseignements du Saint-Siège et les illustrer par des exemples.

Rien n'est plus propre assurément à seconder le mouvement de restauration du chant liturgique et de la musique religieuse, qui a reçu du Saint-Père, dès le début de son Pontificat, une si vive impulsion, et qui, notamment en France, va se propageant de plus en plus avec des succès si remarquables.

Aussi est-ce de tout cœur que Sa Sainteté bénit par avance les travaux du Congrès et tous ceux qui y prendront part, ne doutant point que sous la haute et sage direction de Votre Grandeur, le but si louable que vous vous proposez sera obtenu au grand avantage de la véritable splendeur du culte divin et de l'édification du peuple chrétien.

Avec mes vœux personnels pour le plein succès de votre Congrès, je vous prie, Monseigneur, d'agréer l'assurance de mes sentiments très dévoués en Notre-Seigneur.

Rome, le 4 octobre 1913.

R. Card. Merry del Val.

VI.

AD IOACHIMUM CARD. ARCOVERDE DE ALBUQUERQUE CAVALCANTI, ARCHIEPISCOPUM S. SEBASTIANI FLUMINIS IANUARII, OB LITTERAS OBSEQUENTISSIMAS BEATISSIMO PATRI EXHIBITAS OCCASIONE PEREGRINATIONIS CATHOLICORUM BRASILIAE.

Ho il gradito ed onorifico incarico di significare a Vostra Eminenza che il Santo Padre si è vivamente compiaciuto del nobile Indirizzo che, in occasione del recente pellegrinaggio Brasiliano a Roma, l'Eminenza Vostra Gli ha presentato a nome dell'episcopato, del clero e di tutti i cattolici del Brasile.

I sentimenti di venerazione e di affetto espressi nel suddetto Indirizzo, l'evocazione fattavi da Vostra Eminenza dei gloriosi ricordi secolari che in quest'anno si commemorano solennemente in tutto l'orbe cattolico, sono riusciti di gradimento e di conforto al cuore dell'augusto Pontefice, il Quale ha appreso con piacere come il popolo Brasiliano abbia corrisposto con fedeltà e con entusiasmo, anche in questa circostanza, all'invito del Padre comune dei credenti, dimostrando apertamente che a buon diritto reputa sua precipua gloria l'essere il popolo di *Santa Croce*.

Le copiose offerte, poi, fatte al nobile scopo che il Nunzio Apostolico del Brasile vi abbia una sede propria e decorosa, degna e del Vicario di Gesù Cristo, che rappresenta, e della Nazione cattolica, che lo accoglie devota, sono davvero, in quest'anno costantiniano, un monumento perenne della pietà che altamente onora il popolo Brasiliano.

Con particolare benevolenza, pertanto, Sua Santità ringrazia di tale omaggio devoto e filiale, e mentre si compiace dei voti e delle preghiere che costì si fanno continuamente, affinchè la pace e la giustizia risplendano presto in mezzo ai popoli, imparte di cuore a Vostra Eminenza, agli arcivescovi, ai vescovi, a tutti i sacerdoti e fedeli del Brasile la benedizione apostolica, auspice delle grazie più copiose ed elette del Cielo.

Sono lieto di poter usufruire di questo incontro per rinnovare a Vostra Eminenza l'attestato della profonda venerazione con cui, baciandole umilissimamente le mani, ho l'onore di professarmi

dell'Eminenza Vostra

Roma, 11 ottobre 1913.

umilmo devmo Servitor vero
R. Card. Merry del Val.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SEGRETERIA DI STATO.

NOMINE.

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

11 ottobre 1913. — L'Emo signor cardinale Ludovico Billot, *Protettore delle Religiose della Congregazione di Gesù-Maria.*

20 ottobre. — Il medesimo Emo signor cardinale Billot, *Protettore del Collegio Pio Latino Americano.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Protonotarii Apostolici ad instar participantium:

13 settembre 1913. — Mons. Gioacchino Mamede da Silva Leite, della diocesi di Campinas.

4 ottobre. — Mons. Giona Cueco de Araujo Batinga, vicario generale della diocesi di Alagôas.

— Mons. Giovanni Gonçalvez da Cruz, presidente del consiglio municipale di Bahia.

7 ottobre. — Mons. Gustavo Müller, canonico custode della chiesa metropolitana di Vienna.

— Mons. Ferdinando Vimmer, canonico scolastico della medesima chiesa.

Prelato Domestico di S. S.:

7 ottobre 1913. — Mons. Ferdinando Vockenhuber, consigliere spirituale e assessore del concistoro vescovile di Secovia.

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerarii di S. S.:

8 agosto 1913. — Mons. Enrico Giuseppe Taskin, presidente del gran seminario della diocesi di Harlem.

15 settembre. — Mons. Domenico Maggio, della diocesi di Vicenza.

16 settembre. — Mons. Lorenzo Conforti, della diocesi di Brescia.

17 settembre. — Mons. Giovanni Grippel, dell'archidiocesi di Vienna.

21 settembre. — Mons. Marco Asctich, dell'archidiocesi di Antivari.

26 settembre. — Mons. Ferdinando Ferrari, della diocesi di Guastalla.

— Mons. Giuseppe Bertazzoni, della medesima diocesi.

5 ottobre. — Mons. Giuseppe Maurizio da Rocha, della diocesi di Alagôas.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

28 luglio 1913. — Mons. Emilio Mazzari, dell'archidiocesi di Brindisi.
17 settembre. — Mons. Francesco Hiessberger, dell'archid. di Vienna.
19 settembre. — Mons. Martino Köllen, dell'archidiocesi di Colonia.
— Mons. Riccardo Bertram, della medesima archidiocesi.
— Mons. Giuseppe Drammer, della medesima archidiocesi.
— Mons. Floriano Rittig, dell'archidiocesi di Zagabria.
— Mons. Giovanni Barle, della medesima archidiocesi.
25 settembre. — Mons. Ambrogio Scholtz, della diocesi di Ancud.
— Mons. Gabriele Flores, della medesima diocesi.

Camerieri d'onore extra Urbem:

9 agosto 1913. — Mons. Carlo Pauczek, dell'archidiocesi di Vienna.
25 settembre. — Mons. Francesco Bohle, della diocesi di Ancud.

ONORIFICENZE.

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

30 settembre 1913. — Al sig. don Hilarión Moreno, primo segretario della Legazione Argentina presso la S. Sede.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

7 ottobre 1913. — Al sig. Giuseppe Krings, dell'archidiocesi di Colonia, publico notaio e consigliere reale di giustizia.

Il Cavalierato dell'Ordine Piano:

16 settembre 1913. — Al sig. Tibor de Pözel, viceconsole austro-ungarico e reggente il consolato di Prinzren.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

26 settembre 1913. — Al sig. Giuseppe Lacroix, della diocesi di Nîmes.

NECROLOGIO.

5 ottobre 1913. — Mons. Giuseppe Foschiani, vescovo di Belluno.
9 ottobre. — L'Emo signor cardinale Gregorio Maria Aguirre y Garcia, arcivescovo di Toledo, patriarca delle Indie occidentali.
22 ottobre. — Mons. Ernesto Kutrovatz, vescovo tit. di Marciana.
24 ottobre. — Mons. Carlo Montagnini, arcivescovo tit. di Larissa, delegato apostolico di Colombia.

MONITUM.

MONITUM

Omnes - qui nostrum "Acta Apostolicae Sedis„ Commentarium officiale sunt pacti, quibus mense decembre 1913 nomina excidunt et denuo subnotandi voluntas est - ut quam primum subscribant rogantur, ne iisdem ullam missio pro anno 1914 fasciculorum, volumen sextum complectentium, moram patiatur.

In renovanda vero subnotatione ut alteram ex fasciculorum schedulis externis mittant, vel numeros designent nomini ipsi praepositos socii iterum rogantur.

AVVISO

Sono pregati i nostri abbonati, ai quali scade l'abbonamento col mese di dicembre 1913, e che vogliono rinnovarlo, di farlo al più presto possibile, affinchè non sia loro ritardata la spedizione dei fascicoli del 1914, anno VI, volume VI.

Nel rinnovare il loro abbonamento sono pure pregati di volerci inviare la fascetta con la quale ricevono il fascicolo, ovvero ricopiare i numeri che precedono il nome.

AVIS

Nos abonnés, dont l'abonnement finit en décembre 1913, et qui désireraient le renouveler, sont priés de le faire au plus-tôt, afin qu'il n'y ait pas de retard dans l'envoi des fascicules de 1914, VIe année, volume VIe.

On les prie à la fois de vouloir bien, en renouvelant leur abonnement, adresser la bande sous laquelle ils reçoivent les fascicules, ou recopier les numéros qui précèdent leur nom.

Pubblicazione importante:

S. R. ROTAE DECISIONES seu SENTENTIAE **quae iuxta Legem Propriam et Constit. "Sapienti consilio„ Pii PP. X prodierunt anno 1909, cura eiusdem S. Tribunalis editae,** cum praefatione a Rmo Lega Decano exarata de veterum decisionum natura et origine earumque collectionibus. - VOLUMEN I. - In 8° grande carta a mano, pagg. LIV-186 . . . . . L. 6.—

— Vol. II, anno 1910, pagg. IV-390 . . . . . » 7.—

Acta PII X P. M., Vol. I. (1903-1904), pp. 464, in carta a mano L. 10.—

— Vol. II (1905), pp. 276 L. 7.—

— Vol. III (1906), pp. 334 L. 7.—

Nova editio facta est:

MARTYROLOGIUM ROMANUM

Gregorii XIII jussu editum, Urbani VIII et Clementis X auctoritate recognitum ac deinde anno MDCCXLIX Benedicti XIV opera ac studio emendatum et auctum.

Editio typica Vaticana, auspice SS. D. N. Pio Papa X, confecta, in qua Sanctorum et Beatorum exstant elogia, a S. Rituum Congregatione ad haec usque tempora adprobata.

Haec Romani Martyrologii editio, quam S. Rituum Congregatio diligenter recognovit ac Typicam declaravit, multo emendatior multoque locupletior est quam quae ad hunc diem prodierunt, retractatis additisve nonnullis Sanctorum elogiis, ipso aliquantum commutato eorum ordine, adiectis etiam variis indicibus, quorum ope facillimum est reperire, quidquid in libro perquiratur.

Voluminis duplex est forma: maior pro servitio chorali, minor pro usu privato ac pro iis, qui rebus student liturgicis.

PRETIA:

Editio in-8 mai. (29 × 20), in *charta manufacta* et *charactere rubro-nigro*, fol. LXXXVII–396 . . . . . Lib. **8,50**

— Volumen pelle caprina contectum dorso, ceterum linteo, angulis rotundatis, foliis sectione rubricatis, titulo aureo . . . . . Lib. 12 —

— Cum tegumento pellis caprinae nigrae, angulis rotundis, sectione foliorum aurea, dorso lateribusque auro ornatis . . . . . Lib. 15 —

Editio in-8 min. (22 × 14), in *charta optima et levigata* et *charactere rubro-nigro*, fol. CXLIX–673 . . . . . Lib. **4,50**

— Volumen pelle caprina contectum dorso, ceterum linteo, angulis rotundatis, foliis sectione rubricatis, titulo aureo . . . . . Lib. 7 —

— Cum tegumento pellis caprinae nigrae, angulis rotundis, sectione foliorum aurea, dorso lateribusque auro ornatis . . . . . Lib. 9 —

MARTIROLOGIO ROMANO

Edito per ordine di Gregorio XIII, riconosciuto per autorità di Urbano VIII e Clemente X, e quindi nel 1749 emendato ed accresciuto per opera e studio di Benedetto XIV

Edizione tipica Vaticana fatta sotto gli auspici del SS.mo Signor Nostro Pio Papa X, nella quale sono inseriti gli elogi dei Santi e dei Beati, fino ad oggi approvati dalla S. Congregazione dei Riti.

Questa nuova edizione del Martirologio Romano, in lingua italiana, che la Sacra Congregazione dei Riti ha riveduto e dichiarato tipica, è molto più ricca e completa di quelle che fino ad oggi furono pubblicate, essendo stati corretti e completati alcuni elogi di Santi, ed essendovi aggiunti vari indici, i quali rendono facilissima ogni ricerca che abbia a farsi nel libro.

L'edizione in lingua italiana viene pubblicata per comodità specialmente delle Monache, delle Congregazioni Religiose, delle pie Confraternite e delle Famiglie cristiane nelle quali ogni giorno, ad intelligenza di tutti, si suol leggere il Martirologio Romano in lingua volgare.

PREZZI:

In-8 (26 × 16), in *caratteri grandi rosso-neri, carta a mano-macchina*, pp. XVI-388 Lire **4** —

— In mezza legatura, dorso ed angoli in pelle di capra, cartoni in tela, angoli rotondi, taglio rosso, titolo in oro sul dorso . . . . Lire 7 —

— In piena pelle di capra nera, angoli rotondi, doratura sul dorso e sui piani, taglio dorato . . . . . Lire 9 —

ANTIPHONALE Sacrosanctae Romanae Ecclesiae *pro diurnis horis* SS. D. N. Pii X. P. M. iussu restitutum et editum. - 1912. - In 8° su carta fina, pp. 1164 con incisioni in nero e colori L. S. – (Legato in pelle chagrin e taglio rosso L. **12**. - Legato in mezza pelle e tela L. **10,50**).

GRADUALE Sacrosanctae Romanae Ecclesiae *De Tempore et De Sanctis* SS. D. N. Pii X, P. M. iussu restitutum et editum. Cui addita sunt Festa Novissima. 1908. – In 8°, pp. 940 con incisioni in nero e colori. In brochure L **6**. - Legato in pelle nera, taglio rosso L. **10**.

Veneunt Romae apud Administrationem Commentarii Officialis "Acta Apostolicae Sedis" (*Tipografia Poliglotta Vaticana, Roma*).